

Napoleon, genie en despoot

Een tentoonstelling in het Provinciaal Museum Félicien Rops

Van 26 april tot 24 augustus 2008

Genieën zijn meteoren die opbranden om de tijd waarin ze leven te verlichten.
Napoleon, Lezing over geluk, ook wel Lezing van Lyon genoemd, 1791.

We schrijven 9 november 1799. Het is de 18e brumaire, de dag van de geslaagde staatsgreep van Napoleon Bonaparte, de revolutionaire generaal uit Corsica, waarmee hij voorgoed zijn eigen lot aan dat van zou Frankrijk verbinden. Aanvankelijk in de functie van Eerste Consul, maar in december 1804 laat hij zich kronen tot Keizer der Fransen. In de revolutionaire wind die toen door Europa waaide, slaagt hij erin om tot ver buiten de grenzen van Frankrijk de oude gevestigde regimes omver te werpen en Italië en Nederland aan zijn gezag te onderwerpen. Hij voert er hervormingen door waarvan de gevolgen tot in de 20^e eeuw voelbaar zullen zijn. Maar wie was die man, die zich niet alleen voordeed als de laatste erfgenaam van de Franse Revolutie, maar zich ook als de stichter zag van een nieuwe, Europese en universele wereldorde onder Frans gezag? Hoe keken de intellectuelen uit die tijd naar zijn opmars en zijn val?

De tentoonstelling Napoleon - genie en despoot, die van 26 april tot 24 augustus in het Félicien Rops Museum loopt, benadert deze vragen door een heel aantal werken bijeen te brengen die afkomstig zijn uit de Neder-Saksen Stichting, het Wilhelm Busch Museum in Hannover (Duitsland) en uit het Napoleon Museum in Arenenberg (Zwitserland). Dit levert een rijke verzameling satirische beelden op die ten tijde van Napoleon in heel Europa verschenen zijn, en die, zowel door de kwaliteit van de beelden als door de hoeveelheid, erg indrukwekkend oogt.

Naast de karikaturen toont deze tentoonstellingen staaltjes van de persoonlijkheidscultus die rond de figuur van Napoleon heeft gewoed: traditionele hofportretten, schilderijen van veldslagen en andere voorwerpen die te maken hebben met de Keizer. Deze voorwerpen worden naast de kritische portretten uit zijn tijd geplaatst, waardoor de tentoonstelling een levendig en bewogen beeld weet te schetsen van het Napoleontisch bewind.

In de tentoonstelling volgen we hoe Napoleon zich een weg baant naar de top: de revolutionaire generaal wordt Eerste Consul, en dan Keizer der Fransen. De bezoeker krijgt Napoleons' politieke bewindsdaden en militaire veldtochten te zien: zijn vijandige houding ten opzichte van Engeland, de oorlog in Spanje en de rampzalige veldtocht in Rusland. Uiteraard komt ook het laatste en dramatische hoofdstuk van Napoleons' bewind aan bod: de bevrijdingsoorlogen in Duitsland leiden dit hoofdstuk in, dat alleen maar voorlopig eindigt met het aftreden van de Keizer en met zijn verbanning naar het eiland Elba in 1814. Napoleon neemt inderdaad gedurende Honderd Dagen de macht opnieuw over, alvorens voorgoed

verslagen te worden tijdens de Slag bij Waterloo. Hij wordt nadien overgebracht naar het eiland Sint-Helena, in de Atlantische Oceaan, waar hij in 1821 sterft.

Napoleon heeft in veel domeinen normen en regels opgelegd, onder meer in dat van de karikatuur. Tussen 1797 en 1815 verschenen er meer dan tweeduizend. Tot in 1813 gebeurt dit echter bijna uitsluitend in Engeland. Dankzij de constitutionele monarchie die was ontstaan in 1689, heerste er in Engeland inderdaad zowel vrijheid van meningsuiting als persvrijheid. Iets wat in alle andere Europese landen totaal ondenkbaar was. De Koning van Engeland, de leden van het hof en de parlementsleden werden er voortdurend geobserveerd en stonden aldus bloot aan kritiek. Alle maatschappelijke lagen van de Engelse bevolking waren goed ingelicht, en hierdoor legden ze ook een grote belangstelling aan de dag voor het politieke bedrijf. Het is onder dat gunstig gesternte dat de karikatuur in de 18e eeuw één van de meest geliefkoosde uitdrukkingmiddelen wordt van de vrije mening over de politiek. Op vlak van artistieke kwaliteit en intensiteit staat de karikatuur aan het einde van de 18e eeuw op haar hoogtepunt.

Dagelijks verschenen er dan in de Londense pers karikaturen van beroemd gebleven kunstenaars zoals James Gillray, Thomas Rowlandson of Georges Cruikshank, en van talloze collega's.

Desalniettemin vormen de karikaturen van Napoleon in de verschillende Europese landen echt een verhaal apart. Het is dat verhaal dat het Félicien Rops Museum u in deze tentoonstelling wenst te vertellen.

In samenwerking met het Wilhelm Busch Museum (Hannover, Duitsland)

PRAKTISCHE INFORMATIE

Van 26 april tot 24 augustus 2008

Open van 10u tot 18u. Gesloten op maandag. Tijdens de maanden juli en augustus alle dagen open.

Provinciaal Museum Félicien Rops
12, rue Fumal
5000 Namen
Tel.081/ 77 67 55 // F. 081/ 22 54 47
www.ciger.be/rops rops@ciger.be

Toegangsprijs : 3 €

Korting: 1,50 €

Combi-ticket (permanente collectie en tentoonstelling) : 5€

Korting : 2, 50 €

Pedagogisch dossier beschikbaar op de site www.ciger.be/rops

Tentoonstellingscatalogus : 24€

RANDACTIVITEITEN

29/04

Cédric Istasse, assistent in de vakgroep Geschiedenis van de Facultés Universitaires Notre-Dame de la Paix, zal in een rijk geïllustreerde lezing hij de geschiedenis van Napoleon en zijn perceptie in België schetsen, en ons tonen hoe de oorlogsveteranen over Napoleon dachten, en hoe zijn herinnering verderleeft in de medaille van Sint-Helena, die Rops inspireerde voor zijn beroemde lithografie, *La Médaille de Waterloo*.

20u. Toegangsprijs: 3 € (bezoek aan de tentoonstelling inbegrepen)

Gelieve te reserveren : 081/77 67 55

17-18/05

Ter gelegenheid van de Museumlente (Printemps des musées) rond het thema "Surprise!", zullen Napoleon en Joséphine de tentoonstelling in hoogsteigen persoon vereren met hun bezoek, en er voorlezen uit de liefdesbrieven en vriendschapsbrieven die ze hun hele leven naar elkaar hebben geschreven. Een boeiend verslag van een keizerlijke romance!

Zaterdag (open tot 20u) - 16u en 18u

Zondag 14u - 16u

Gratis

23/05

Bernard Chevallier, directeur van het Château de Malmaison, de residentie van Joséphine, komt speciaal naar Namen om een lezing te verzorgen over de persoonlijkheid van deze buitengewone vrouw. Het leven van deze Keizerin, beginnende vanaf de prille kinderjaren op de eilanden tot aan haar liefdesrelatie met Napoleon, heeft altijd enorm tot de verbeelding gesproken van haar tijdsgenoten en blijft ons vandaag ook erg boeien. Hoe leefde deze vrouw ? Hoe raakte haar leven zo verbonden met dat van Napoleon ? Hoe verhouden zij zich tot de liefdesmoraal van die tijd ? Al deze zal de heer Chevallier voor ons toelichten.

20u. Toegang : 3 € (bezoek aan de tentoonstelling inbegrepen)

Gelieve te reserveren : 081/220110. Vanaf eind maart nieuw telefoonnummer : 081/776755

